

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Janusz Grzelak
Michał Nawrocki
Marek Antoni Nowicki
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: **Danuta Przywara**
Wiceprezes: **Jerzy Ciemniowski**
Sekretarz: **Adam Bodnar**
Skarbnik: **Elżbieta Czyż**
Członek Zarządu: **Janina A. Kłosowska**

Warszawa, dnia 6 lipca 2010 r.

...../2010/36251(T)/PSP/IP

Sąd Rejonowy w W. Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Sygn. akt:

OPINIA PRAWNA HELŚIŃSKIEJ FUNDACJI PRAW CZŁOWIEKA

na zasadzie art. 63 k.p.c.

w sprawie z powództwa przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuraturę Rejonową w L. o przywrócenie do pracy oraz o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu z uwagi na niepełnosprawność.

1. UWAGI WSTĘPNE

Amicus Curiae - „opinia przyjaciela sądu”, to znana w praktyce sądów zagranicznych i w kilkudziesięciu sprawach także w Polsce, forma wyrażania przez organizacje pozarządowe opinii prawnej w postępowaniach sądowych, w przypadkach, gdy w związku z celami działalności danej organizacji zachodzi taka potrzeba. „Opinia przyjaciela sądu” ma na celu przedstawienie szczególnego poglądu organizacji społecznej na sprawę rozpatrywaną przed sądem, któremu taka opinia jest przedstawiana. „Opinia przyjaciela sądu” pomaga sądowi w kompleksowym rozpoznaniu sprawy, z uwzględnieniem argumentów oraz poglądów, które niekoniecznie mogą być przedstawione przez strony w postępowaniu.

„Opinię przyjaciela sądu” należy rozpatrywać w odniesieniu do art. 63 oraz 462 k.p.c. Informacje zawarte w opinii stanowią materiał dowodowy w sprawie, który sąd wedle możliwości powinien ocenić przy wydaniu orzeczenia.

W doktrynie jednoznacznie podkreśla się, że pogląd wyrażony przez organizację społeczną w rozumieniu art. 63 k.p.c. jest elementem materiału procesowego w najszerszym tego słowa znaczeniu. Nie jest on dla sądu wiążący, ale sąd powinien ustosunkować się do niego i dać temu wyraz w uzasadnieniu orzeczenia (J. Jodłowski, *Kodeks postępowania cywilnego z komentarzem. T. 1*, pod red. Jerzego Jodłowskiego i Kazimierza Piaseckiego, Wydawnictwo

Prawnicze, 1989 s. 142; M. Sychowicz, *Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz*, Tom 1, pod red. K. Piaseckiego, C.H. Beck 1996, s. 250; A. Oklejak, *Organizacje społeczne ludu pracującego w świetle przepisów KPC*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego 1971, Prace prawnicze, z. 51 s. 193).

2. INTERES PRAWNY HELSIŃSKIEJ FUNDACJI PRAW CZŁOWIEKA

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest ochrona praw człowieka, w tym ochrona zasady równego traktowania w zatrudnieniu.

Przedmiotem zainteresowania Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka jest m.in. zakaz dyskryminacji, pośredniej bądź bezpośredniej, w zatrudnieniu z jakiegokolwiek przyczyny, w tym ze względu na niepełnosprawność. W opinii Fundacji kwestie związane z równym traktowaniem w zatrudnieniu stanowią istotne zagadnienie społeczne w Polsce. Z tego względu poprzez nasze uczestnictwo w sprawie z powództwa pragniemy podkreślić znaczenie jakie przykładamy do spraw o takim charakterze. Na kanwie przedmiotowej sprawy wyłania się bowiem pytanie na ile utrata zdolności chodzenia jest przesłanką uniemożliwiającą pracę na stanowisku prokuratora i asesora prokuratury. Dotyczy ona sytuacji, w której osoba uznana przez lekarza orzecznika ZUS za niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji może zostać uznana za zdolną do wykonywania obowiązków prokuratorskich.

W opinii Fundacji w przedmiotowej sprawie Prokurator Generalny wydając decyzję w dniu 2 lutego 2009 r. o zwolnieniu ze stanowiska asesora Prokuratury Rejonowej w L. naruszył zakaz dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu na niepełnosprawność. W związku z powyższym zasadnym jest przywrócenie na stanowisko pracy oraz zasądzenie na rzecz wskazanego odszkodowania.

3. STAN FAKTYCZNY

..... na mocy powierzenia jej czynności prokuratorskich aktem mianowania wydanym przez Prokuratora Generalnego została zatrudniona 1 września 2004 r. w Prokuraturze Rejonowej w L. na stanowisku asesora prokuratury na okres jednego roku. Następnie pismem z dnia 12 lipca 2005 r. Prokurator Generalny przedłużył czas powierzenia pełnienia czynności prokuratorskich do trzech lat, tj. do dnia 31 sierpnia 2007 r. W okresie od 6 grudnia 2004 r. do 31 grudnia 2004 r. powódka została oddelegowana do pracy w Prokuraturze Rejonowej we W.

W dniu 13 stycznia 2007 r. uległa wypadkowi komunikacyjnemu, w następstwie którego nastąpiła przerwa w wykonywaniu obowiązków asesora prokuratury. Doznała urazu rdzenia kręgowego w postaci złamania kręgów C4C5, co spowodowało niedowład kończyn górnych i dolnych. W wyniku wspomnianych obrażeń utraciła zdolność chodzenia na czas nieokreślony. Obecnie porusza się przy pomocy wózka inwalidzkiego.

Ze względu na poddanie się koniecznemu leczeniu operacyjnemu i rehabilitacyjnemu, nieobecność w pracy przekroczyła okres jednego roku. Przez okres od 13 stycznia 2007 r. do 13 lipca 2007 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim, a następnie od 14 lipca 2007 r. do 7 lipca 2008 r. pobierała świadczenie rehabilitacyjne.

Po upływie rocznego świadczenia rehabilitacyjnego pismem z dnia 10 lipca 2008 r.

zgłosiła gotowość podjęcia pracy i tym samym wystąpiła o zgodę na powrót na stanowisko asesora w Prokuraturze Rejonowej w L. Do ww. Pisma załączyła zaświadczenie lekarskie z dnia 14 lipca 2008 r. stwierdzające zdolność do pełnienia obowiązków prokuratora.

W dniu 28 lipca 2008 r. została uznana przez lekarza orzecznika ZUS za osobę całkowicie niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji. Lekarz medycyny pracy mimo tego dwukrotnie stwierdził, że jest zdolna do wykonywania obowiązków prokuratora. Takie pozytywne orzeczenie lekarza medycyny pracy zostało wydane w dniu 14 lipca 2008 r. oraz w dniu 12 sierpnia 2008 r.

W związku z uzyskaniem przez powyższych orzeczeń lekarskich prokuratura wystosowała dwa skierowania na badania. W pierwszym z nich, z dnia 16 lipca 2008 r., jako najważniejsze czynniki szkodliwe i uciążliwe w pracy określono pracę przy komputerze powyżej czterech godzin dziennie. W drugim zaś skierowaniu z dnia 29 sierpnia 2008 r. wydanym w trybie odwoławczym, prokuratura znacznie rozszerzyła zakres czynności wykonywanych na stanowisku pracy, m.in. o czynności wykonywane poza siedzibą prokuratury, takie jak: przeprowadzanie oględzin miejsc przestępstw w godzinach nocnych, wizji lokalnych, sekcji zwłok, czy uczestniczenie w szkoleniach zawodowych w ośrodkach szkoleniowych w różnych miejscowościach w kraju. Ponadto wskazano, iż praca wiąże się z wysiłkiem fizycznym.

W dniu 20 listopada 2008 r. lekarz orzecznik Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w W. wydał zaświadczenie o niezdolności do pracy wobec przeciwwskazań zdrowotnych na podstawie badania z dnia 12 sierpnia 2008 r. Orzeczenie jest prawomocne.

Ostatecznie bez uzyskania opinii końcowej, prowadzącej do powołania na stanowisko prokuratora, oraz bez zachowania okresu wypowiedzenia została zwolniona ze stanowiska służbowego decyzją Prokuratora Generalnego z dnia 2 lutego 2009 r., znak Podstawą decyzji była jej nieobecność w pracy z powodu choroby przekraczającej okres jednego roku (na podstawie art. 98 ust. 1 w zw. z art. 118 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze [Dz. U. z 1985 r. nr 31, poz. 138 z późn. zm.] w zw. z art. 14 ust. 3 ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych [Dz. U. 1982 nr 31 poz. 214 z późn. zm.]) oraz niezdolność do wykonywania czynności prokuratora stwierdzona prawomocnym orzeczeniem lekarskim (w oparciu o art. 14 ust. 1 pkt 4 ustawy o prokuraturze).

4. OCENA PRAWNA

1. Naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu

Jedną z przesłanek podjęcia decyzji Prokuratora Generalnego z dnia 2 lutego 2009 r. o zwolnieniu ze stanowiska asesora prokuratury był fakt nieobecności w pracy z powodu choroby przekraczającej okres jednego roku. Zgodnie z brzmieniem art. 14 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych trwająca ponad rok nieobecność na stanowisku pracy stanowi fakultatywną przesłankę zwolnienia. Pracodawca może wówczas podjąć decyzję o rozwiązaniu stosunku służbowego bądź wyrazić zgodę na dalsze jego trwanie. Podkreślenia wymaga fakt, iż wyrażenie zgody na dalsze trwanie stosunku pracy jest możliwe również w przypadku nieobecności asesora w pracy, na skutek której łączny czas odbywania asesury oraz nieobecności jest dłuższy niż trzy lata, a zatem dłuższy niż czas jaki art. 99 ustawy o prokuraturze określił jako nieprzekraczalny, na który Prokurator Generalny może mianować asesora.

W piśmie z dnia 27 maja 2009 r. sygn. DK-II-077-4/09 Dyrektor Departamentu Kadr

Ministerstwa Sprawiedliwości przedstawił stanowisko Ministerstwa w sprawie postępowania prokuratury w przypadku asesora przebywającego na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Zdaniem Ministerstwa Sprawiedliwości charakter i cel asesury sprawiają, iż należy ją postrzegać jako czas konieczny do zdobycia kwalifikacji do pełnienia obowiązków prokuratora. Mimo, że ustawa nie przewiduje wydłużania asesury ponad ustawowo wyznaczony okres trzech lat, to w sytuacji przerwy w pełnieniu powierzonych czynności prokuratorskich względy celowościowe przemawiają za możliwością dalszego ich powierzenia po zgłoszeniu przez asesora gotowości do podjęcia pracy. W takiej sytuacji dopuszczalne jest więc kontynuowanie powierzenia pełnienia czynności prokuratorskich i wydłużenia okresu asesury o czas, w którym asesor faktycznie nie wykonywał czynności.

W niniejszej sprawie, zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. piśmie Ministerstwa Sprawiedliwości, dopuszczalne było zatem dalsze trwanie stosunku służbowego Analiza stanowiska Ministerstwa oraz fakultatywnego charakteru instytucji rozwiązania stosunku pracy z urzędnikiem państwowym w przypadku jego nieobecności w pracy powyżej roku, w sposób jednoznaczny prowadzi do wniosku, że na gruncie obowiązującego prawa nie zachodziły przesłanki, które by wskazywały na konieczność rozwiązania stosunku służbowego z

Okoliczność tę podkreślił również Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych w piśmie z dnia 17 marca 2010 r. do Prokuratora Generalnego, znak: Pismo to zostało sporządzone w związku z wnioskiem do Prokuratora Generalnego o powołanie na stanowisko prokuratora. Wśród wielu okoliczności Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych w swym piśmie zwrócił szczególną uwagę na treść art. 14 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Wskazał, iż rozwiązanie stosunku pracy w tym trybie jest jedynie fakultatywne i nie wprowadza obowiązku rozwiązania stosunku pracy w przypadku nieobecności, o której mowa w przywołanym przepisie. Mając na uwadze powyższe, a także bardzo trudną sytuację, w jakiej znalazła się, Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych zaapelował do Prokuratora Generalnego o wnikliwe przeanalizowanie przedmiotowej sprawy.

Drugą przesłanką rozwiązania stosunku pracy, na jaką powołał się Prokurator Generalny w decyzji z dnia 2 lutego 2009 r. jest fakt wydania prawomocnego orzeczenia lekarskiego z dnia 20 listopada 2008 r. stwierdzającego niezdolność ze względu na stan zdrowia do wykonywania czynności prokuratorskich. Do czasu wydania powyższej decyzji w przedmiotowej sprawie sporządzono trzy zaświadczenia lekarskie, w tym dwa pozytywne. Trzecie, negatywne orzeczenie wydane zostało w wyniku odwołania prokuratury od orzeczenia lekarskiego z dnia 12 sierpnia 2008 r. Warto podkreślić, iż zarówno orzeczenie z dnia 20 listopada 2008 r., jak i z dnia 12 sierpnia 2008 r. zostały wydane przez tego samego lekarza, na podstawie tego samego badania osobistego W istocie zawierają one jednak sprzeczne opinie w przedmiocie zdolności wykonywania czynności prokuratorskich.

Wydanie przez lekarza medycyny pracy orzeczenia o niezdolności do wykonywania czynności prokuratorskich zostało bezpośrednio spowodowane faktem, iż pracodawca znacznie poszerzył, w porównaniu do uprzednio wydanego skierowania na badania, opis czynników szkodliwych i uciążliwych na stanowisku pracy. Wśród nich w skierowaniu na badania z dnia 16 lipca 2008 r. pracodawca wymienił m.in. pracę w godzinach nocnych, wyjazdy w teren, prowadzenie sekcji zwłok, oględziny na miejscu zdarzenia, przesłuchania podejrzanych przebywających w aresztach śledczych i uczestnictwo w szkoleniach wyjazdowych. Wydaje się zatem, iż negatywne orzeczenie lekarskie będące podstawą decyzji o rozwiązaniu stosunku służbowego z, zostało wydane na podstawie skierowania, które miało doprowadzić do wyeliminowania możliwości zatrudnienia osoby niepełnosprawnej.

Prokuratura odwołując się od pozytywnego orzeczenia lekarskiego z dnia 12 sierpnia 2008 r. rozszerzyła zakres warunków szkodliwych i uciążliwych do pracy m.in. o pracę w godzinach nocnych. Artykuł 15 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 776) przewiduje, iż osoby niepełnosprawne nie mogą być zatrudniane w porze nocnej i godzinach nadliczbowych. Przepis ten ma na celu ochronę osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Przewiduje równocześnie, że pracownik może zrzec się tych gwarancji za zgodą lekarza sprawującego nad nim opiekę. Ustawa ta ma zatem na celu chronić osoby niepełnosprawne, a nie stawiać je w sytuacji jeszcze większej dyskryminacji.

Podczas podejmowania decyzji o rozwiązaniu stosunku służbowego w ogóle nie została przedstawiona możliwość zrezygnowania z tego uprawnienia. Przepis, który ma na celu ochronę pracowników niepełnosprawnych został zatem wykorzystany przez pracodawcę w celu ograniczenia dostępu do wykonywania pracy na stanowisku asesora. Zakwalifikowanie w skierowaniu na badania wymogu wynikającego z powyższej ustawy jako jednego ze szkodliwych warunków pracy stanowi pozornie neutralne kryterium, jednakże w rzeczywistości może mieć skutek w postaci dyskryminacji pośredniej (art. 18^{3a} § 4 Kodeksu pracy [Dz. U. Nr 24, poz. 141 z późn. zm., ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r.]). Jak stwierdził bowiem Sąd Okręgowy w Legnicy w wyroku z dnia 20 czerwca 2006 r. w sprawie z powództwa Zbigniewa Maciejewskiego przeciwko Komendzie Powiatowej Policji w Głogowie (sygn. akt V Pa 101/06), ograniczenie dostępu do zatrudnienia z uwagi na wymogi określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest przejawem naruszenia zasady równego traktowania ze względu na niepełnosprawność. Sprawa ta dotyczyła informatyka pracującego w Komendzie Powiatowej w Głogowie, w stosunku do którego pracodawca odmówił awansu na wyższe stanowisko z powodu umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Ponadto w stosunku do przed przerwą w wykonywaniu czynności prokuratorskich, jaka nastąpiła na skutek wypadku komunikacyjnego, została wszczęta procedura oceny końcowej prowadząca do powołania na stanowisko prokuratora. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości przedstawionym w piśmie z dnia 27 maja 2009 r. sygn. DK-II-077-4/09 dopuszcza się możliwość wszczęcia procedury oceny końcowej w stosunku do asesora, który przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Procedurę oceny końcowej można bowiem przeprowadzić na podstawie materiałów zgromadzonych za wcześniejszy okres pracy asesora. Konieczne jest jedynie, by powierzone czynności były faktycznie wykonywane przez okres dwunastu miesięcy. Jak podniesiono w piśmie, odmienna interpretacja obowiązujących przepisów byłaby niekorzystna dla asesorów. Mogłaby prowadzić do sytuacji, w której z przyczyn od asesora niezależnych, nie byłaby możliwa jego końcowa ocena. To zaś w konsekwencji prowadziłoby do zwolnienia pracownika ze stanowiska, bez uprzedniego zweryfikowania zdobytej przez niego wiedzy, umiejętności oraz predyspozycji zawodowych.

Jeżeli zatem możliwe jest wszczęcie procedury oceny końcowej pracy asesora zgłaszającego gotowość do podjęcia pracy po długotrwałej nieobecności z powodu choroby, tym bardziej wydaje się możliwym kontynuowanie przerwanej procedury kwalifikacyjnej. Powołując się na treść ww. pisma Ministerstwa Sprawiedliwości, fakt wszczęcia tej procedury wskazuje, że w ocenie położonych w trakcie odbywania asesury, a więc od chwili mianowania do momentu, w którym uległa wypadkowi komunikacyjnemu zdobyła niezbędne kwalifikacje umożliwiające jej powołanie na stanowisko prokuratora. W niniejszej sprawie, po zgłoszeniu przez gotowości do powrotu do pracy i przedstawieniu wymaganego orzeczenia lekarskiego, pracodawca nie podjął przerwanej procedury końcowej oceny pracy, lecz w

zamian za to odwołał się od orzeczenia lekarskiego stwierdzającego, iż jest zdolna do wykonywania czynności prokuratora.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lutego 2002 r. sygn. akt II UKN 112/01 stwierdził, iż „w przypadku wydania w sprawie dwu rozbieżnych w istotnych kwestiach opinii lekarskich nieprawidłowością jest oparcie ustaleń na jednej z tych opinii bez wyjaśnienia sprzeczności”. W przedmiotowej sprawie oparto decyzję o rozwiązaniu stosunku służbowego na prawomocnym zaświadczeniu lekarskim, stanowiącym jedyne negatywne orzeczenie w sprawie. Nie wzięto pod uwagę pozostałych dwóch orzeczeń pozytywnie kwalifikujących do pracy na stanowisku prokuratora i nie wyjaśniając sprzeczności w tym zakresie. Ponadto sam fakt odwołania się przez pracodawcę od pozytywnego orzeczenia i znaczne rozszerzenie zakresu czynności wykonywanych na stanowisku pracy w skierowaniu z dnia 29 sierpnia 2008 r. prowadzić może do wniosku o niekorzystnym traktowaniu sprawy, u podłoża którego tkwi fakt jej niepełnosprawności.

Niezbędne dla stwierdzenia, czy w przedmiotowej sprawie doszło do dyskryminacyjnego traktowania powinna być zatem analiza przyczyn wydania sprzecznych co do treści orzeczeń o zdolności do wykonywania czynności prokuratora ze względu na stan zdrowia. W świetle całokształtu okoliczności faktycznych i prawnych wydaje się, iż oparcie decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy na jednym orzeczeniu lekarskim stwierdzającym niezdolność do pracy w prokuraturze jest nieuzasadnione. Orzeczenie to jest bowiem przedmiotem sporu i źródłem niejasności.

Ponadto warto podkreślić, iż w przedmiotowej sprawie już po wydaniu decyzji o rozwiązaniu stosunku służbowego zostało wydane kolejne orzeczenie o zdolności do pracy na stanowisku prokuratora z dnia 4 września 2009 r. przez lekarza medycyny pracy. Zostało w nim zaświadczone, iż może podjąć pracę na stanowisku o charakterze administracyjno - biurowym zgodnie z posiadanym wykształceniem (m.in. na stanowisku prokuratora) przy dostosowaniu stanowiska pracy do istniejącego inwalidztwa i na zasadach obowiązujących w zakładach pracy chronionej.

Reasumując, w niniejszej sprawie Prokurator Generalny skorzystał z przysługującego mu fakultatywnego prawa zagwarantowanego w art. 14 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, a swoją decyzję oparł na przesłance, która jest przedmiotem sporu i źródłem niejasności – na prawomocnym orzeczeniu lekarskim stwierdzającym niezdolność do wykonywania czynności prokuratora. W wyniku zwolnienia ze stanowiska asesora znalazła się w wyjątkowo niekorzystnej dla niej sytuacji, a całokształt okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, iż głównym powodem takiego traktowania była niepełnosprawność – fakt utraty zdolności chodzenia. Skorzystanie zatem z fakultatywnego prawa do zwolnienia pracownika bez wypowiedzenia i w konsekwencji wydanie decyzji o rozwiązaniu stosunku służbowego z prowadzi do wniosku, iż w niniejszej sprawie decyzja Prokuratora Generalnego była niezasadna. W związku z powyższym, Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie wyrazić swoją obawę, iż w przedmiotowej sprawie miało miejsce naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu. Doszło zatem do zwolnienia z naruszeniem zakazu określonego w art. 11³ k.p., tj. zakazu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.

Jak podkreślił Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych we wspomnianym piśmie z dnia 17 marca 2010 r., w świetle regulacji Kodeksu pracy dyskryminacją nie jest każde nierówne traktowanie jednostki lub grupy jednostek w porównaniu z innymi. Dyskryminacją jest zaś takie traktowanie, które jest krzywdzące, nieuzasadnione z punktu widzenia sprawiedliwości opartej na równym traktowaniu wszystkich, którzy znajdują się w

tej samej sytuacji.

2. Możliwość wykonywania pracy na stanowisku prokuratora bądź asesora prokuratury przez osobę niepełnosprawną

Na kanwie przedmiotowej sprawy wylania się pytanie, na ile utrata zdolności chodzenia jest przesłanką uniemożliwiającą pracę na stanowisku prokuratora i asesora prokuratury. Dotyczy bowiem sytuacji, w której osoba, co do której lekarz orzecznik ZUS orzekł niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji może zostać uznana za zdolną do wykonywania obowiązków prokuratorskich. Sprawa ta koncentruje się zatem wokół pytania, czy osoba niepełnosprawna poruszająca się przy pomocy wózka inwalidzkiego może zostać zakwalifikowana jako osoba zdrowa mogąca wykonywać pracę na stanowisku prokuratora bądź asesora prokuratury.

• Charakter pracy na stanowisku prokuratora oraz asesora prokuratury

Zakres czynności wykonywanych na stanowisku prokuratora został określony w art. 2 i 3 ustawy o prokuraturze oraz § 96 – 220 i 245 – 255 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 2007 r., Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 169, poz. 1189 ze zm.). W opinii Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka analiza tych czynności prowadzi do wniosku, iż pracę prokuratora oraz asesora prokuratury można w głównej mierze określić jako pracę umysłową.

Dopuszczalność zatrudnienia osoby niepełnosprawnej wykonującej pracę umysłową została przewidziana przez Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 29 września 2006 r. (sygn. akt. II UZP 10/06). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, iż osoba całkowicie niezdolna do pracy, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy – w przypadku posiadania lub nabycia przez tę osobę odpowiednich kwalifikacji może wykonywać pracę i normalnie zarobkować. Sytuacja taka może mieć również miejsce w przypadku osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, które przy wykonywaniu czynności życiowych muszą korzystać z pomocy innej osoby, w tym osób niemogących poruszać się samodzielnie. Szczególne kwalifikacje zawodowe, jakie posiadają wspomniane osoby pozwalają im bowiem na zarobkowanie w sytuacji, gdy wykonują pracę umysłową.

Ponadto dla przedmiotowej sprawy istotne znaczenie ma stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W swym wyroku z dnia 11 lipca 2006 r. Trybunał dokonał interpretacji Dyrektywy Rady UE 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. i stwierdził, że nie można rozwiązać stosunku pracy z osobą niepełnosprawną, która, zważywszy na obowiązek wprowadzenia racjonalnych usprawnień dla osób niepełnosprawnych, posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz jest zdolna do wykonywania najważniejszych czynności na danym stanowisku (wyrok TSUE w sprawie C – 13/05 *Chacon Navas v. Eures Colectividades*).

W związku z powyższym, jeżeli do najważniejszych czynności na stanowisku prokuratora i asesora prokuratury zaliczyć pracę umysłową, wówczas utrata zdolności chodzenia na czas nieokreślony nie powinna stać się przyczyną rozwiązania stosunku służbowego. Głównymi wymaganiami stawianymi prokuratorom powinien być zaś odpowiedni poziom kwalifikacji i doświadczenia.

• Dostosowanie zakresu obowiązków prokuratora do sytuacji osoby niepełnosprawnej

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż *de lege lata* istnieje szereg usprawnień jak i

regulacji prawnych, które umożliwiają takie określenie zakresu obowiązków prokuratora i asesora prokuratury oraz taką adaptację i wyposażenie miejsca pracy, by mogło być ono skutecznie dostosowane do potrzeb i sytuacji osoby niepełnosprawnej.

Po pierwsze, pracodawca ma pełnię kompetencji do określania podziału czynności podległych prokuratorów oraz zasad zastępowania się prokuratorów przy ich realizacji (§ 45 ust. 1 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury). Ponadto prawo stanowi, iż czas pracy prokuratora określony jest wymiarem jego zadań (art. 46 ustawy o prokuraturze), a także zezwala na stosowanie środków, które różnicują sytuację prawną pracownika ze względu na niepełnosprawność (art. 13 § 2 pkt. 3 k.p.).

Co więcej, za możliwością zatrudnienia na stanowisku prokuratora osoby niepełnosprawnej poruszającej się za pomocą wózka inwalidzkiego przemawia możliwość ustanowienia asystenta prokuratora. Artykuł 100a ust. 2 ustawy o prokuraturze stanowi, iż asystent prokuratora, w zastępstwie i na podstawie pisemnego upoważnienia prokuratora, jest uprawniony do wykonywania poszczególnych czynności, w tym do przeprowadzania w toku postępowania przygotowawczego czynności procesowych, takich jak np. zatrzymanie rzeczy, przeszukanie czy oględziny na miejscu zdarzeń, tj. czynności budzących wątpliwości z punktu widzenia możliwości ich pełnienia przez osobę niepełnosprawną, jakie wyraził pracodawca w stosunku do

Skorzystanie z możliwości przewidzianych w obowiązującym prawie, tj. dostosowanie zakresu obowiązków zarówno prokuratora i asesora do potrzeb i sytuacji osoby niepełnosprawnej oraz zatrudnienie przez niepełnosprawną osobę asystenta, wydaje się w niczym nie umniejszać godności urzędu prokuratorskiego, obowiązkowi strzeżenia powagi sprawowanego urzędu, a także unikania wszystkiego, co mogłoby osłabić zaufanie do jego bezstronności, jakie nakłada na prokuratorów ustawa o prokuraturze (art. 44 ust. 2 ustawy o prokuraturze).

W związku z powyższym nie sposób się zgodzić ze stanowiskiem Prokuratury Okręgowej w W. wyrażonym we wniosku z dnia 19 sierpnia 2008 r. (poprzedzającym wystawienie skierowania na badania z dnia 29 sierpnia 2008 r.) do Instytutu Medycyny Pracy w Ł.(znak:). Prokuratura stwierdziła, że obowiązujące przepisy prawa dotyczące prokuratora nie dają co do zasady możliwości wyłączenia prokuratora od zadań takich jak m.in. przeprowadzanie oględzin miejsc przestępstw, wizji lokalnych, sekcji zwłok czy wykonywanie funkcji oskarżyciela publicznego w różnych miejscowościach. Ponadto Prokuratura Okręgowa w W. wskazała, iż nie jest możliwe wykonywanie przez prokuratora obowiązków w niepełnym wymiarze czasu pracy. Powyższa zasada ma zastosowanie również do asesora prokuratorskiego.

W ww. wniosku, a także w skierowaniu na badania z 29 sierpnia 2008 r. Prokuratura Okręgowa w W. wyraźnie podkreśliła znaczenie wykonywania przez prokuratora bądź asesora prokuratury tzw. czynności wyjazdowych. Wśród zakresu czynności wykonywanych na stanowisku pracy wymieniono: „przeprowadzanie oględzin miejsc przestępstw, w tym w godzinach popołudniowych i nocnych, przeprowadzanie wizji lokalnych i eksperymentów procesowych na miejscach przestępstw, uczestniczenie w sekcji zwłok w prosektoriach zakładów medycyny sądowej bądź w szpitalach, wykonywanie w siedzibach sądów (w różnych miejscowościach) funkcji oskarżyciela posiłkowego, przesłuchiwanie świadków, podejrzanych (np. podejrzanego w Areszcie Śledczym), zapoznawanie podejrzanego z materiałami śledztwa w tym w Areszcie Śledczym, uczestnictwo w szkoleniach zawodowych często w ośrodkach szkoleniowych różnych miejscowościach w kraju”. Dokonując powyższego wyliczenia uwydatniono zatem konieczność przemieszczania się prokuratorów, a także zaznaczono wyraźnie, że praca ta wiąże się z wysiłkiem fizycznym.

W kontekście tak sformułowanych czynności prokuratorskich należy zwrócić uwagę na treść opinii cząstkowych wydawanych przez Prokuraturę Rejonową w L. w trakcie pełnienia asesury (m.in. z dnia 30 grudnia 2004 r., 24 października 2005 r., 5 lipca 2006 r., 2 października 2006 r., czy 29 grudnia 2006 r.). W każdej z nich ocenie podlegały następujące czynności: sposób prowadzenia postępowań przygotowawczych, prawidłowa aktywność jako oskarżyciela publicznego, właściwy poziom nadzorowanych postępowań, prawidłowość merytorycznego i stylistycznego formułowania pism procesowych i decyzji kończących postępowanie, kontrola pracy Policji, sporządzanie środków odwoławczych, kontynuacja nauki na szkoleniach, poziom przygotowania do wyznaczonych wokand. Nie odniesiono się w nich do wagi sprawności przemieszczania się w związku z wykonywaniem tzw. czynności wyjazdowych, które tak mocno akcentowała Prokuratura Okręgowa w W.

Powyższy fakt świadczyć może w konsekwencji o rzeczywistym znaczeniu, jakie w istocie dla oceny przydatności danej osoby na stanowisku prokuratora oraz asesora prokuratury pełnią czynności wykonywane poza siedzibą pracy. Prowadzi ponadto do wniosku, iż sprawność fizyczna nie jest kluczowym czynnikiem determinującym wykonywanie czynności prokuratorskich. Stanowi zaś kolejne potwierdzenie tezy zaprezentowanej przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, że istotą pracy na stanowisku prokuratora bądź asesora prokuratury jest praca umysłowa.

- **Przystosowanie miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych**

Artykuł 4 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w brzmieniu nadanym jej nowelizacją z dnia 8 stycznia 2010 r., wprowadza ustawowy obowiązek dostosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb zatrudnionego niepełnosprawnego. Tym samym został usunięty obowiązek uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy. Ustawa stanowi, iż w sytuacji, gdy pracodawca przystosuje stanowisko pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej, możliwym jest zatrudnienie osoby, w stosunku do której orzeczono znaczny stopień niepełnosprawności. Taka możliwość istnieje również wtedy, gdy pracodawca nie zapewnia warunków pracy chronionej.

De lege lata istnieją regulacje prawne dotyczące zwrotu kosztów racjonalnego dostosowania warunków pracy dla osób niepełnosprawnych. W oparciu o art. 26 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osoby niepełnosprawne spełniające warunki określone w ustępie 2 tegoż artykułu może ubiegać się o refundacje poniesionych wydatków ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Zwrot kosztów obejmuje m.in. adaptację stanowiska pracy, pomieszczeń, nabycie urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w zakładzie pracy. Szczegółowe warunki dotyczące zwrotu wymienionych kosztów określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie zwrotu dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 109, poz. 913) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. W sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (Dz. U. Nr 194, poz. 1404 z późn. zm.).

Co więcej, art. 26e ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać, na wniosek, ze środków PFRON zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy do wysokości piętnastokrotnego prze-

ciętnego wynagrodzenia.

Na gruncie obowiązującego prawa przewidziany zatem został obowiązek wprowadzania racjonalnych usprawnień pracy dla osób niepełnosprawnych. Jest to związane z koniecznością poniesienia nakładów finansowych przez pracodawcę, co może wiązać się ze swoistymi utrudnieniami związanymi z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Jednakże mając na względzie powyższą okoliczność, ustawodawca przewidział system dofinansowań w zakresie obowiązku przystosowywania miejsca pracy. Powyższa analiza prowadzi do wniosku, iż prawo przewiduje szereg usprawnień nie tylko w zakresie umożliwiającym dostosowanie zakresu obowiązków dla potrzeb osoby niepełnosprawnej, lecz również odpowiedniej adaptacji stanowisk pracy, pomieszczeń i urządzeń dla owej osoby.

- **Stanowisko Związku Zawodowego Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej (ZZPiPP RP) w sprawie wykonywania pracy prokuratora przez osobę niepełnosprawną**

W odpowiedzi na pismo Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka z dnia 4 maja 2010 r., znak: 1107/2010/36251(T)/PSP/IP ZZPiPP RP udzielił odpowiedzi w przedmiocie wykonywania czynności prokuratorskich przez osobę niepełnosprawną, w szczególności poruszającą się przy pomocy wózka inwalidzkiego (pismo z dnia 28 czerwca 2010 r.). ZZPiPP RP poinformował, iż na mocy uchwały z dnia 27 stycznia 2010 r. zapewnił wsparcie w toczącym się postępowaniu o przywrócenie do pracy i odszkodowanie, a ponadto wystosował pismo interwencyjne do Prokuratora Generalnego oraz poddał przedmiotową sprawę pod dyskusję podczas spotkania Prezydium Rady Głównej Związku w dniu 28.01.2010 r.

ZZPiPP RP potwierdziło stanowisko Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, że utrata zdolności chodzenia nie powinna sama w sobie stanowić przeszkody do pełnienia służby na stanowisku prokuratora bądź asesora prokuratury. Czynnikiem decydującym o możliwości zajmowania przedmiotowego stanowiska jest natomiast spełnienie przez osobę zainteresowaną wymogów zawartych w art. 14 ustawy o prokuraturze. ZZPiPP RP podkreśliło, że w przypadku osoby niepełnosprawnej nadal obowiązuje wymóg z art. 14 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, tj. konieczność ustalenia przez uprawnionego lekarza, że jest ona zdolna, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków prokuratora.

Wskazano, że wątpliwości, jakie dotyczą możliwości pełnienia czynności prokuratorskich przez osobę poruszającą się na wózku inwalidzkim zawsze podnoszone są w kontekście możliwości dotarcia na miejsce realizacji tychże czynności przez osobę niechodzącą. Jednakże prawo umożliwia takie wyznaczenie wykonywanych zadań, które umożliwiłoby wyłączenie z zakresu obowiązków niepełnosprawnego prokuratora tzw. czynności wyjazdowych.

Ponadto ZZPiPP RP podkreślił, iż prawo przewiduje możliwość ubiegania się o zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy, adaptacji pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu. Regulacje te służą wykonaniu dyrektywy Rady UE 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 roku, ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.Urz. EU. L. 303 z 2 grudnia 2000 r.), zgodnie z którą najważniejszym czynnikiem w walce z dyskryminacją osób niepełnosprawnych jest przyjęcie środków uwzględniających potrzeby osób niepełnosprawnych w miejscu pracy.

Na mocy art. 11 ust. 2 ustawy o prokuraturze *in fine* wydanie zaświadczenia, stwierdzającego zdolność ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków prokuratora oraz badanie kandydata na stanowisko prokuratorskie odbywa się na zasadach, dotyczących kandydata na stanowisko sędziowskie. Obecnie, na stanowisku sędziego zasiada w Polsce co najmniej

jedna osoba, która w wyniku urazu rdzenia kręgowego utraciła zdolność chodzenia. Z informacji posiadanych przez członków ZZPiPP RP – użytkowników forum internetowego prokuratorzy.net wynika, że stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej również zajmowała już osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim.

ZZPiPP RP negatywnie ocenił z etycznego punktu widzenia postawę pracodawcy niepełnosprawnego asesora, który odwołał się od pozytywnego dla orzeczenia lekarskiego, wiedząc że wskazywane przez niego dodatkowe wymagania nie mogą być spełnione przez osobę poruszającą się na wózku. Gdyby nie ta postawa niepełnosprawna asesor od dawna pełniłaby prokuratorowską służbę. Tym samym, zdaniem ZZPiPP RP, nie ucierpiałby również wizerunek prokuratury, która jako organ ochrony prawa powinna być szczególnie wyczulona na sprawy związane równym traktowaniem osób niepełnosprawnych i przestrzeganiem prawa pracy.

Co niezwykle istotne, szczególnie w kontekście analizowanej powyżej możliwości dostosowywania zakresu obowiązków do osób niepełnosprawnych, ZZPiPP RP wskazało, że w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury jest zatrudniona cała rzesza prokuratorów, którzy nie pełnią dyżurów zdarzeniowych, a nawet nie obsadzają wokand sądowych. Podkreśliło, iż w związku z przedmiotową sprawą powstaje pytanie dlaczego wśród takich osób nie miałyby się znaleźć miejsce dla niepełnosprawnej asesora.

- **Stanowisko Prokuratora Generalnego w sprawie wykonywania pracy prokuratora przez osobę niepełnosprawną**

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pismem z dnia 4 maja 2010 r., znak 1111/2010/36251(T)/PSP/IP, zwróciła się również do Prokuratora Generalnego o przedstawienie swojego stanowiska na temat możliwości wykonywania zawodu prokuratora oraz asesora prokuratury przez osobę niepełnosprawną, zwłaszcza poruszającą się przy pomocy wózka inwalidzkiego. W odpowiedzi otrzymaliśmy pismo Prokuratora Generalnego z dnia 1 czerwca 2010 r., znak PG IX K 126/1/10.

Prokurator Generalny zwrócił uwagę, iż jednym z warunków formalnych zgłoszenia kandydatury na wolne stanowisko pracy na mocy art. 11 ust. 2 ustawy o prokuraturze jest zaświadczenie lekarskie o zdolności ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków prokuratora. Koniecznym jest, by zostało ono wydane przez upoważnionego lekarza medycyny pracy. Następnie każda kandydatura na stanowisku orzeczniczym w prokuraturze rozpatrywana jest indywidualnie w oparciu o obowiązujące przepisy pragmatyki służbowej prokuratorów. Zgłoszenie kandydatury przez osobę niepełnosprawną – która dopełni warunków formalnych, w tym złoży wydane przez lekarza medycyny pracy zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia pozwalającym na pełnienie przez nią obowiązków prokuratora – będzie zakwalifikowane do dalszego etapu naboru, na równych prawach ze wszystkimi innymi zgłoszeniami.

Podobne stanowisko zaprezentował Prokurator Krajowy w piśmie z dnia 13 listopada 2009 r., znak DK-II-127-13/09. W piśmie tym Prokurator Krajowy, wypowiadając się na temat niniejszej sprawy, zezwolił na ubieganie się przez- osobę niepełnosprawną - o powołanie na stanowisku prokuratora pod warunkiem uzyskania orzeczenia lekarskiego o zdolności do wykonywania czynności prokuratorowskich.

3. Orzeczenie lekarza medycyny pracy o zdolności do wykonywania pracy na stanowisku prokuratora oraz asesora prokuratury jako warunek konieczny do objęcia stanowiska prokuratora

Analiza stanowiska prezentowanego zarówno przez Prokuratora Generalnego jak i ZZPiPP RP prowadzi do wniosku, iż niepełnosprawność przybierająca postać utraty zdolności chodzenia na czas nieokreślony nie stanowi sama w sobie przeszkody w wykonywaniu pracy na stanowisku prokuratora oraz asesora prokuratury. Zgłoszenie kandydatury takiej osoby na stanowisko prokuratora lub asesora będzie rozpatrywane w trakcie procedury naboru odpowiednio przez Krajową Radę prokuratury lub właściwego prokuratora okręgowego z poszanowaniem zasady równości w zatrudnieniu.

Warunkiem koniecznym, aby osoba niepełnosprawna mogła pracować na stanowisku prokuratora albo asesora prokuratury jest jednakże konieczność wykazania zdolności ze względu na stan zdrowia do wykonywania czynności prokuratorskich poświadczona orzeczeniem lekarza medycyny pracy (art. 14 ust. 1 pkt 4 ustawy o prokuraturze).

- **Zdolność do pracy ze względu na stan zdrowia**

Warto podkreślić, iż pozytywne orzeczenie lekarskie stwierdzające zdolność do pracy na stanowisku prokuratora zostało wydane w dniu 4 września 2009 r. przez lekarza medycyny pracy

Ponadto lekarz medycyny sprawująca opiekę nad, w dniu 10 maja 2010 r. na posiedzeniu Sądu Rejonowego w S. Wydział IV Pracy w drodze pomocy prawnej została przesłuchana w charakterze świadka na okoliczność stanu zdrowia (sygn.). Lekarka podkreśliła, iż proces zdrowienia powódki od momentu wypadku komunikacyjnego powoli, acz systematycznie poprawiał się. Obecnie został ukończony. Mimo jego ukończenia, nie powróciła jednak pełna sprawność W ocenie lekarki, jest osobą niepełnosprawną, jest osobą zdrową. Niepełnosprawność nie jest bowiem synonimem choroby.

W związku z powyższym lekarka stwierdziła, iż stan zdrowia pozwala na wzięcie udziału w rozprawie przed sądem, sekcji zwłok, czy oględzinach. Może zatem wykonywać te czynności, które zostały określone przez Prokuraturę Okręgową w W. w skierowaniu na badania z dnia 29 sierpnia 2008 r. jest samodzielna, a w gorszych warunkach lokalowych wymaga jedynie niewielkiej pomocy jednej osoby. Przemieszczanie się w terenie jest zaś możliwe dzięki nowoczesnym wózkom inwalidzkim. W ocenie lekarza medycyny pracy powódka jest zdolna do świadczenia pracy na stanowisku prokuratora.

W związku z powyższym, wobec tak postawionej diagnozy przez lekarza medycyny pracy, a także pozytywnie kwalifikującego do pracy orzeczenia lekarskiego z dnia 4 września 2009 r., jest zdolna ze względu na stan zdrowia do wykonywania pracy na stanowisku prokuratora oraz asesora prokuratury.

PODSUMOWANIE

Na kanwie przedmiotowej sprawy wyłania się pytanie, na ile utrata zdolności chodzenia jest przesłanką uniemożliwiającą pracę na stanowisku prokuratora i asesora prokuratury. Dotyczy bowiem sytuacji, w której osoba, co do której lekarz orzecznik ZUS orzekł o niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji może zostać uznana za zdolną do wykonywania obowiązków prokuratorskich.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż *de lege lata* istnieje szereg usprawnień jak i regulacji prawnych, które umożliwiają takie określenie zakresu obowiązków prokuratora i asesora by przystosować je do potrzeb osoby niepełnosprawnej. W takiej sytuacji prokurator bądź asesor prokuratury mógłby zostać wyłączony od pełnienia niektórych czynności przysparzających pewnych trudności, bądź związanych z koniecznością zapewnienia warunków pracy

chronionej. Jak podkreślił ZZPiPP RP w praktyce organizacji prokuratury często można spotkać prokuratorów, z których zakresu obowiązków wyłączono np. dyżury zdarzeniowe, czy uczestniczenie w postępowaniach sądowych.

Prawo ponadto przewiduje system dofinansowań oraz zwrotów kosztów związanych z wprowadzaniem racjonalnych usprawnień pracy dla osób niepełnosprawnych. Obejmują one adaptację i wyposażenie miejsca pracy tak, by mogło być ono skutecznie dostosowane do funkcjonowania osoby niepełnosprawnej.

W opinii Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka najważniejsze czynności na stanowisku prokuratora i asesora prokuratury zakwalifikować można jako pracę umysłową. Utrata zdolności chodzenia nie powinna stać się zatem przyczyną rozwiązania stosunku służbowego, gdyż głównymi wymaganiami stawianymi prokuratorom powinien być odpowiedni poziom kwalifikacji i doświadczenia. Zgodnie ze stanowiskiem Prokuratury Generalnej niepełnosprawność nie jest czynnikiem uniemożliwiającym pracę na stanowisku prokuratury. Kandydat do pracy na tym stanowisku musi jednakże spełnić szereg wymagań określonych w ustawie o prokuraturze. Jest zobowiązany do przedstawienia m.in. zaświadczenia, iż jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia służby prokuratorskiej.

Biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż zwolnienie z pracy miało miejsce z naruszeniem zakazu określonego w art. 11³ k.p., tj. zakazu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. Tym samym decyzja Prokuratora Generalnego o rozwiązaniu stosunku służbowego z została wydana wbrew obowiązującemu prawu. Ponadto, jak wynika z orzeczenia lekarza medycyny. z dnia 4 września 2009 r., a także z zeznań złożonych w dniu 10 maja 2010 r. przed Sądem Rejonowym w S. przez lekarza medycyny, jest zdolna ze względu na stan zdrowia do pracy na stanowisku prokuratora oraz asesora prokuratury.

Mając na uwadze powyższe, a także biorąc pod uwagę okoliczności przedmiotowej sprawy należy uznać, iż zasadnym jest przywrócenie do pracy oraz zasądzenie na jej rzecz odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu z uwagi na niepełnosprawność.

Projekt opinii został przygotowany przez mgr Irminę Pacho, prawnika Programu Spraw Precedensowych Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

dr Adam Bodnar
Sekretarz Zarządu

Danuta Przywara
Prezes Zarządu

Załączniki:

- pismo Prokuratora Generalnego z dnia 1 czerwca 2010 r., znak
- pismo ZZPiPP RP z dnia 28 czerwca 2010 r.